

Üstün Yeteneklilerin Eğitimi: Bibliyometrik Bir Analiz

Songül Küreci^{1a}, Cesarettin Küreci²

¹ Millî Eğitim Bakanlığı, Kütahya, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0001-6382-6297>

² Millî Eğitim Bakanlığı, Kütahya, Türkiye
<https://orcid.org/0009-0009-9070-5648>

Araştırma Makalesi

DOI: 10.5281/zenodo.18075173

Özet

Bu araştırma, "üstün yeteneklilerin eğitimi" alanında Web of Science (WoS) veri tabanında yayımlanan makaleleri bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyerek, alanın güncel entelektüel yapısını ve araştırma eğilimlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Betimsel bir araştırma yöntemiyle yürütülen araştırma dâhilinde 309 makale analiz edilmiş ve elde edilen veriler VOSviewer yazılımı aracılığıyla görselleştirilmiştir. Analiz sonuçlarında; yayınların yıllara göre dağılımı, en verimli kurum ve ülkeler, en çok yayın yapan dergiler, makalelerin atıf performansı, ülkeler arası iş birlikleri ve en sık kullanılan anahtar kelimeler belirlenmiştir. Bulgulara göre, 2022 yılı en fazla yayının yapıldığı ve de en yüksek atıf sayısına ulaşılan yıl olarak öne çıkmaktadır. Araştırmada en üretken ülkenin Amerika Birleşik Devletleri (ABD), en üretken kurumun Connecticut Üniversitesi ve en çok yayın yapan derginin ise Journal for the Education of the Gifted olduğu belirlenmiştir. Ülkeler arası iş birliği haritasında ABD ve Avustralya arasındaki bağlantının güçlü olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca, alandaki temel kavramsal çerçeveyi yansıtan en sık tekrarlanan anahtar kelimelerin "gifted education", "giftedness", "equity" ve "gifted and talented education" olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma, üstün yeteneklilerin eğitimi alanına bütüncül bir bakış sunarak ileride alanda gerçekleştirilecek daha odaklı ve derinlemesine araştırmalar için ön bilgi oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik Analiz, Üstün Yetenekli, Üstün Yeteneklilerin Eğitimi, VOSviewer, Web of Science.

Atıf İçin: Küreci, S., & Küreci, C. (2025). Üstün yeteneklilerin eğitimi: Bibliyometrik bir analiz. *Journal of Emerging Educational Studies*, 2(2), 25-49. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18075173>

^a**Sorumlu Yazar (Corresponding Author):** Dr. Songül KÜRECİ, E-mail: skureci0601@hotmail.com

Education of the Gifted: A Bibliometric Analysis

Songül KÜRECİ^{1†}, Cesarettin KÜRECİ²

¹ Ministry of National Education, Kütahya, Türkiye
<https://orcid.org/0000-0001-6382-6297>

² Ministry of National Education, Kütahya, Türkiye
<https://orcid.org/0009-0009-9070-5648>

Research Article

DOI: 10.5281/zenodo.18075173

Abstract

This study aims to reveal the current intellectual structure and research trends in the field of "gifted education" by examining articles published in the Web of Science (WoS) database through bibliometric analysis. Within the scope of the research, which was conducted using a descriptive research method, 309 articles were analyzed, and the obtained data were visualized using VOSviewer software. The analysis results identified the distribution of publications by year, the most productive institutions and countries, the journals with the most publications, the citation performance of the articles, international collaborations, and the most frequently used keywords. According to the findings, 2022 stands out as the year with the highest number of publications and the highest citation count. The most productive country was identified as the United States of America (USA), the most productive institution was the University of Connecticut, and the journal with the most publications was the Journal for the Education of the Gifted. In the international collaboration map, the strong connection between the USA and Australia is noteworthy. Furthermore, the most frequently repeated keywords, reflecting the fundamental conceptual framework of the field, were determined to be "gifted education," "giftedness," "equity," and "gifted and talented education." This research provides a holistic overview of the field of gifted education, establishing preliminary knowledge for more focused and in-depth future studies in the area.

Keywords: *Bibliometric Analysis, Gifted, Education of The Gifted, VOSviewer, Web of Science.*

[†]Corresponding Author: Dr. Songül KÜRECİ, E-mail: skureci0601@hotmail.com

GİRİŞ

Üstün yeteneklilik, ortalamanın üzerinde genel yetenek, yaratıcı düşünme ve görev bilincinin dinamik bir etkileşimi olarak tanımlanır (Renzulli, 1978, 1986). Bu bireyler güçlü hafızaya sahip dikkat ve merak seviyeleri yüksek, transfer edebilme yönü güçlü, eleştirel, analitik, yaratıcı düşünebilen bireylerdir (Akkanat, 2004; Ataman, 2007, 2008; Çağlar, 2004; Suveren, 2006). Akranlarına göre daha erken, hızlı, kolay öğrenme ve daha çok bilgiyi depolama özelliği olan üstün yetenekli bireyler (Ataman, 2004; Finley, 2008) erken gelişmiş dil becerisine sahiplerdir ve sözcük dağarcıkları zengindir, okumayı erken yaştan itibaren çoğu zaman da kendi kendilerine öğrenirler ve okumaktan zevk alırlar (Anderson vd., 1985; Çitil, 2016; Davaslıgil ve Leana, 2004; Reis vd., 2004). Öğrenme ve düşünme konusunda büyük avantajları olan (Çitil ve Ataman, 2018) bu bireyler ortalama bireylerden farklı oldukları gibi birbirlerinden de üstün oldukları alan ve düzey açısından farklılık gösterebilirler (Conklin ve Frei, 2015; Gross, 2004; Reis ve Sullivan, 2009; Silverman, 1998). Bu farklılıklar üstün yetenekli bireylerin eğitsel ihtiyaçlarını da farklılaştırmaktadır. Öğrenme hızı, derinliği ve karmaşıklığı gibi çeşitli özellikleri ile akranlarından farklı olan bu bireylerin eğitiminde başarıya ulaşılabilmesi için farklı strateji ve yöntemler uygulanarak yeteneklerini geliştirmelerine fırsat verilmelidir (Şahin, 2015). Üstün yetenekli bireylerin yaşadıkları topluma ve birey olarak kendilerine yararlı olabilmeleri için mevcut okul müfredatının ötesinde olan geliştirilmiş veya zenginleştirilmiş öğretim programlarına ve hizmetlerine ihtiyaçları vardır (Davaslıgil, 1990; Passow, 1981).

Clark (1997) üstün yetenekli bireylerin ihtiyaçlarına göre eğitim görmeleri sonrasında bu bireylerin icatlar ve keşiflerde bulunarak insanlığa hizmette bulunacaklarını, dünya problemlerine akla ve bilime uygun çözüm yolları üreteceklerini ve bilim, teknoloji, sanat gibi alanlarda önemli ilerlemeler olacağını ifade etmiştir. Enç (2005), toplumsal ilerlemenin temelinde yer alan bilim, teknoloji, fikir ve sanat alanındaki hareketliliğin kaynağını üstün yetenekli bireyler olarak görmektedir. Gelişmiş ülkelerde üstün yetenekli bireylerin eğitimi konusuna büyük hassasiyet gösterilmektedir (Çitil, 2018). Üstün yeteneklilerin eğitimi bazı ülkeler ulusal bir öncelik olarak görmektedir. Bilhassa ABD, Kanada ve Avrupa ülkelerinde, Güney Afrika, Güneydoğu Asya ve Avustralya'da önem kazanmaktadır (Oya, 2005). Rusya, ABD, Çin ve İsrail, yetenekli bireyleri çeşitli testler yoluyla tespit etmek ve eğitmek için üniversiteler ve özel okullar açmıştır (Sönmez, 2011). Dünyada üstün yeteneklilere yönelik sistematik eğitimin ilk örneğinin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Enderun Mektebi olduğu görülmektedir (Akkutay, 1984; Alemdar, 2009). Cumhuriyet'in 1923'te ilanından günümüze uzanan süreçte ise üstün yetenekli öğrencilerin eğitime ilişkin geliştirilen uygulamalar; ülkenin siyasi yönelimleri, ekonomik hedefleri, küresel vizyonu ve uluslararası rekabet koşulları doğrultusunda şekillenmiş ya da bu dinamikler tarafından yönlendirilmiştir (Sak vd., 2015). Günümüzde ülkemizde üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi, Millî Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), Araştırma Geliştirme Eğitim ve Uygulama Merkezi (ARGEM) ve Rehberlik Araştırma Merkezleri (RAM) gibi devlet kurumları tarafından desteklenmektedir. Bu devlet kurumları, öğrencilerin proje odaklı eğitim çalışmalarına katılımını sağlayarak onların yaratıcı yönlerini ve yeteneklerini geliştirmeyi amaçlayan, titizlikle düzenlenen programlar sunmaktadır (Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2015).

Devlet kurumlarının yanı sıra üniversiteler bünyesinde de üstün yetenekli öğrencilere yönelik programlar geliştirilmektedir. Bu bağlamda, Anadolu Üniversitesi bünyesinde 2007

yılında TÜBİTAK desteğiyle kurulan Üstün Yetenekliler Eğitim Programları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÜYEP), 2008 yılından itibaren üstün yetenekli öğrencilere ve ailelerine hizmet vermektedir. ÜYEP, ilköğretim ve ortaöğretim dönemindeki öğrencilerin yeteneklerini keşfetmelerini ve kendilerini geliştirmelerini sağlayan eğitsel ve sosyal bir ortam sunmaktadır. Programlar, öğrencilerin normal eğitim süreçlerini aksatmayacak şekilde üniversite eğitimlerini temel alarak danışmanlık ve çeşitli atölye çalışmaları ile desteklenmektedir (Anadolu Üniversitesi Üstün Yetenekliler Eğitim Programları Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2025).

Dünyada ve ülkemizde üstün yeteneklilerin eğitiminin öneminin anlaşılması ile birlikte üstün yeteneklilerin eğitimi üzerine yazılmış akademik çalışmaların sayısı günden güne artmaktadır. Bu çalışmaların her birinin incelendiği ve değerlendirildiği bilimsel araştırmaların üstün yetenekli bireylerin eğitimi ile ilgili izlenecek adımlarda, gerçekleştirilecek çalışmalarda, toplumun geleceğini belirlemede önemli rolü bulunmaktadır. Bu bağlamda üstün yeteneklilikle ilgili alan yazın incelendiğinde çeşitli meta analiz (Kim, 2016; Steenbergen-Hu ve Moon, 2011), doküman inceleme (Ayvaci ve Bebek, 2019; Coşkun vd., 2014; Kadioğlu Ateş ve Mazi, 2017; Nacar, 2017), içerik analizi (Akbacak vd., 2022; Papadopoulos, 2020), derleme ve sistematik derleme çalışmalarına rastlanmaktadır (Coleman vd., 2007; Kim, 2016). Öte yandan alanyazında üstün yetenekliler ile ilgili bibliyometrik çalışmaların sayısı oldukça azdır. Ulusal alanyazında; İki kere farklı bireylere yönelik literatürün görsel olarak incelenmesi (Akkaya ve Ertekin, 2021), üstün yetenekli çocukların sosyal-duygusal problemlerine yönelik araştırmaların bibliyometrik analizi (Baylarova ve Baloğlu, 2023), Üstün zekâlıların kişilik özelliklerine yönelik yapılan araştırmaların bibliyometrik analizi (1957-2020) (Bıçakçı ve Baloğlu, 2021), Özel yetenekli öğrencilerin kariyer gelişimine yönelik araştırmaların bibliyometrik analizi (Çelik vd., 2023), üstün yeteneklilerin eğitiminde zenginleştirme çalışmaları: RStudio ile bibliyometrik bir analiz (Gül ve Ayık, 2023), üstün yeteneklilere yönelik akademik çalışmaların sosyal ağ analizi (Gürten vd., 2019), üstün zekâlı/dehb çalışmaları ile ilgili makalelerin içerik ve bibliyometrik analizleri (Talas vd., 2023), üstün yeteneklilerde yaratıcılık üzerine bir bibliometrik araştırma (Yurtçu vd., 2021) çalışmalarına rastlanılmıştır. Uluslararası alanyazında ise; yaratıcılık ve eğitim: Araştırma literatürünün bibliyometrik bir haritalaması (1975-2019) (Hernández-Torrano ve Ibrayeva, 2020), üstün yetenekli eğitim alanında 60 yılı aşkın araştırmanın durumu ve gelişimi: Dört üstün yetenekli eğitim dergisinin bibliyometrik çalışması (1957-2017) (Hernández-Torrano ve Kuzhabekova, 2019), Meksikalı araştırmacıların üstün yetenekli öğrenciler konusundaki bilimsel verimliliğinin analizi (Sierra vd., 2015) çalışmaları yer almaktadır.

Üstün yeteneklilere yönelik yapılan araştırmalar incelendiği, bu incelemelerin alışlagelmiş alan yazın inceleme yöntemleriyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Buna rağmen araştırılan konu alanını kapsayan çalışmaların tespit edilmesinde kolaylıklar sunan ve daha geniş veri ile çalışma fırsatı veren bibliyometrik analiz yöntemiyle gerçekleştirilmiş doğrudan üstün yeteneklilerin eğitimi konulu herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Üstün yeteneklilerin eğitimi alanında yürütülen uluslararası bilimsel araştırmaların bibliyometrik yöntemlerle incelenmesi, mevcut akademik eğilimlerin ve alandaki yenilikçi yaklaşımların belirlenmesine olanak tanır. Bu analizler, bilimsel çalışmalar arasındaki ilişki ve iş birliklerini ortaya koyarak alanın bütüncül bir görünümünü sunar. Dolayısıyla, geleneksel literatür taraması yöntemlerinin yanı sıra bibliyometrik analizler de bu alandaki bilgi birikimini anlamak için kritik bir ihtiyaçtır. Bu araştırma, Web of Science (WoS) veri tabanında yer alan üstün yeteneklilerin eğitimi konulu bilimsel yayınları, zaman kısıtlaması olmaksızın bibliyometrik

analize tabi tutarak alanın makro düzeyde bir haritasını çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu genel amaç doğrultusunda, aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

Üstün yeteneklilerin eğitimi konusunda uluslararası alan yazınında yayımlanan makalelerin;

- WoS kategorilerine,
- WoS indekslerine,
- Yıllara,
- Yayın dillerine,
- Yayımlandığı kurumlara,
- Yazarlara,
- Dergilere,
- Ülkelere göre üretkenlik dağılımları nasıldır?
- Ülkeler arası bilimsel iş birliği ağı nasıldır?
- Yayınların aldıkları atıf sayılarında yıllara göre farklılık nasıldır?
- En sık tekrarlanan anahtar kelimeler hangileridir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel araştırma modellerinden genel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Karasar'a (2017, s. 111) göre bu model çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak" amacıyla yapılan tarama düzenlemelerini kapsar. Bu bağlamda, üstün yeteneklilerin eğitimi alanındaki bilimsel üretimin bibliyometrik göstergeler aracılığıyla incelenmesi ve mevcut entelektüel yapının haritalanması hedeflenmiştir. Analiz tekniği olarak kullanılan bibliyometri, Pritchard (1969, s.348-349) tarafından bir alanın seyrini ve doğasını yazılı iletişim süreçlerinin nicel analiziyle aydınlatma süreci olarak kavramsallaştırılmıştır. Analizler, Gutiérrez-Salcedo ve arkadaşlarının (2017) sınıflandırmasına paralel olarak, performans analizi ve bilimsel alan analizi (bilim haritalaması) olmak üzere iki ana ekseninde yürütülmüştür. Bu çalışmada üstün yeteneklilerin eğitimi alanındaki WoS veri setinin performans analizinde; WoS kategori ve indeks dağılımı verilmiş ve makaleler yıl, ülke, yazar/lar, kurum, dil, dergi, atıf bilgilerine göre analiz edilmiştir. Üstün yeteneklilerin eğitimi alanında WoS veri setinin bilimsel haritalama analizinde WoS veri tabanından elde edilen verilerin ülkeler arası iş birliği ve ortak kelime analizleri gerçekleştirilmiştir.

Verilerin toplanması ve analizi

Araştırmada, bibliyometrik verilere ulaşmak için Clarivate Analytics tarafından sağlanan WoS veri tabanı kullanılmıştır. WoS, geniş kapsamlı bilimsel işlevler sunan ve büyük veri setlerine erişim sağlayan bir araştırma aracıdır (Li vd., 2018). Bu özellikleri nedeniyle, WoS bilimsel gelişmeleri izleme, alan içindeki eğilimleri, mevcut durumu ve zaman içindeki değişimleri analiz etme fırsatı sunar. WoS, Science Citation Index Expanded (SCI-Expanded), Social Sciences Citation Index (SSCI), Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) ve Emerging Sources Citation Index (ESCI) atıf dizinlerini içerir (Birkle vd., 2020). Clarivate (2023)

tarafından sağlanan bilgilere göre, kullanılan veri tabanı oldukça kapsamlıdır. Platform, 264 disiplini kapsamakla birlikte, fen ve sosyal bilimler için 1900'e, sanat ve beşeri bilimler için 1975'e ve kitaplar için 2005'e kadar uzanan bir arşiv sunmaktadır.

Üstün yeteneklilerin eğitimi alanındaki akademik çalışmalara erişmek için 25.09.2023 tarihinde WoS veri tabanı üzerinde gerçekleştirilen sistematik bir tarama ile yürütülmüştür. Tarama, üstün yeteneklilerin eğitimi alanındaki akademik çalışmaları kapsayacak şekilde iki temel anahtar kelime (gifted education ve talented education) üzerinden yapılmıştır. İlk olarak, WoS çekirdek koleksiyonunda gifted education anahtar kelimesiyle yapılan taramada toplam 663 yayına ulaşılmıştır. Bu yayınların doküman türlerine göre dağılımı incelendiğinde, en yaygın türün 541 yayın ile makale olduğu görülmüştür. Bunu sırasıyla bildiri kitabı (83), derleme makale (32) ve diğer altı farklı yayın türü izlemiştir (14 kitap bölümleri, 10 erken erişim, 10 editoryal materyal, 1 biyografik öge, 1 toplantı özeti, 1 geri çekilmiş yayın). Ayrıca, bu yayınların 75 farklı WoS kategorisine (Education Special, Education Educational Research, Psychology Educational, Linguistics, vb.) dağıldığı tespit edilmiştir. Araştırmanın kapsamını makalelerle, tüm zaman aralığında ve yazar anahtar kelime ile sınırlandırmak amacıyla yapılan ikinci taramada ise “gifted education” anahtar kelimesi kullanılarak 299 makaleye ulaşılmıştır. Talented education anahtar kelimesi ile yapılan üçüncü taramada WoS çekirdek koleksiyonunda 93 yayın tespit edilmiştir. Bu yayınlar arasında da en sık rastlanan doküman türü makale (70) olmuştur. Bu yayın türünü sırasıyla bildiri kitabı (21), erken erişim (2), kitap bölümleri (1), editoryal materyal (1), makaleyi tekrar gözden geçir (1), toplantı özeti (1) takip etmektedir. Bu anahtar kelimeyle ilişkili yayınların 36 farklı WoS kategorisinde (Education Educational Research, Education special, Social Sciences Interdisciplinary, Sociology, Music, vb.) yer aldığı belirlenmiştir. “Talented education” anahtar kelimesiyle gerçekleştirilen son tarama sorgusunda yalnızca makale, yazar anahtar kelime ve tüm zaman aralığını kapsayacak şekilde kısıtlamalar uygulanmış ve 14 yayına ulaşılmıştır. Tarama işlemleri sonucunda elde edilen toplam veri sayısı 313 çalışmadır. Bu çalışmada makalelerin 1992-2023 tarihleri arasında yayınlandığı tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları 37 farklı WoS kategorisinde, 7 farklı dildedir. Araştırmada elde edilen veriler bir havuza alınarak birbirini tekrar eden 4 çalışma araştırma dışında bırakılmıştır. Betimsel gösterimler ve analizler 309 çalışmayla gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Tarama Anahtar Kelimeleri

Tarama Anahtar Kelimeleri	Zaman aralığı	Doküman Türü	Dil	WoS Kategorileri	Toplam
gifted education	Tüm zamanlar	Tamamı	Tamamı	Tamamı	663
“gifted education”	Tüm zamanlar	Makale	Tamamı	Tamamı	299
talented education	Tüm zamanlar	Tamamı	Tamamı	Tamamı	93
“talented education”	Tüm zamanlar	Makale	Tamamı	Tamamı	14
Sonuç birleştirme	Tüm zamanlar	Makale	Tamamı	Tamamı	309

Araştırmada, üstün yeteneklilerin eğitimi alanında elde edilen 309 makaleden oluşan veri seti, bibliyometrik analiz için gerekli ön işlemlere tabi tutularak analize uygun hale

getirilmiştir. Bu verilerden şekiller ve tablolar oluşturulmuş; bilimsel ağ analizi ise VOSviewer (Version 1.6.19) yazılımı ile haritalandırılmıştır. VOSviewer, bibliyometrik verilerin analizi ve görsel sunumu için kullanılan bir programdır. Bu program, ortak yazarlık, atıf, ortak atıf, anahtar kelime ortaklığı gibi bibliyometrik ağları oluşturabilir ve görselleştirebilir (Van Eck ve Waltman, 2010).

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, analiz edilen makalelere dair bulgular, araştırmanın soruları doğrultusunda sistematik olarak sunulmuştur.

WoS Kategorileri

Tablo 2, incelenen makalelerin WoS kategorilerine göre dağılımını özetlemektedir. İncelenen 309 makalenin bazılarının birden fazla kategoride yer alması nedeniyle bu alanda yayın yapan kategorilerin toplam sayısının 384 olduğu belirlenmiştir. Tarama sonucunda 37 farklı WoS kategorisi olduğu tespit edilmiştir. Tablo 2, alandaki en yoğun araştırma alanlarını vurgulamak amacıyla, en fazla yayın yapılan ilk beş kategori ile sınırlandırılmıştır.

Tablo 2. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Konulu Makalelerin Wos Kategorilerine Göre Dağılımı (Wos, Eylül, 2023)

Web of Science Kategorileri (n=37)	(f)	% of 309
Education Special	139	36,20%
Education Educational Research	100	26,04%
Psychology Educational	64	16,67%
Psychology Multidisciplinary	13	3,39%
Social Sciences Interdisciplinary	7	1,82%
Diğer	61	15,89%
Toplam	384	100,00%

Tablo 2 incelendiğinde üstün yeteneklilerin eğitimi alanındaki makalelerin yayımlandığı WoS kategorilerinin başında Education Special (f=139), Education Educational Research (f=100) ve Psychology Educational (f=64) olduğu görülmektedir. Diğer başlığı adı altında yer alan WoS kategorilerinin ise; Environmental Sciences, Geosciences Multidisciplinary, Sociology ... şeklinde olduğu görülmektedir.

WoS Index

Tablo 3'te incelenen makalelerin yayımlandığı WoS indekslerine göre dağılımına yer verilmiştir. 309 makalenin 6 farklı WoS indeksinde toplamda 325 kez yayımlanmış olduğu tespit edilmiştir.

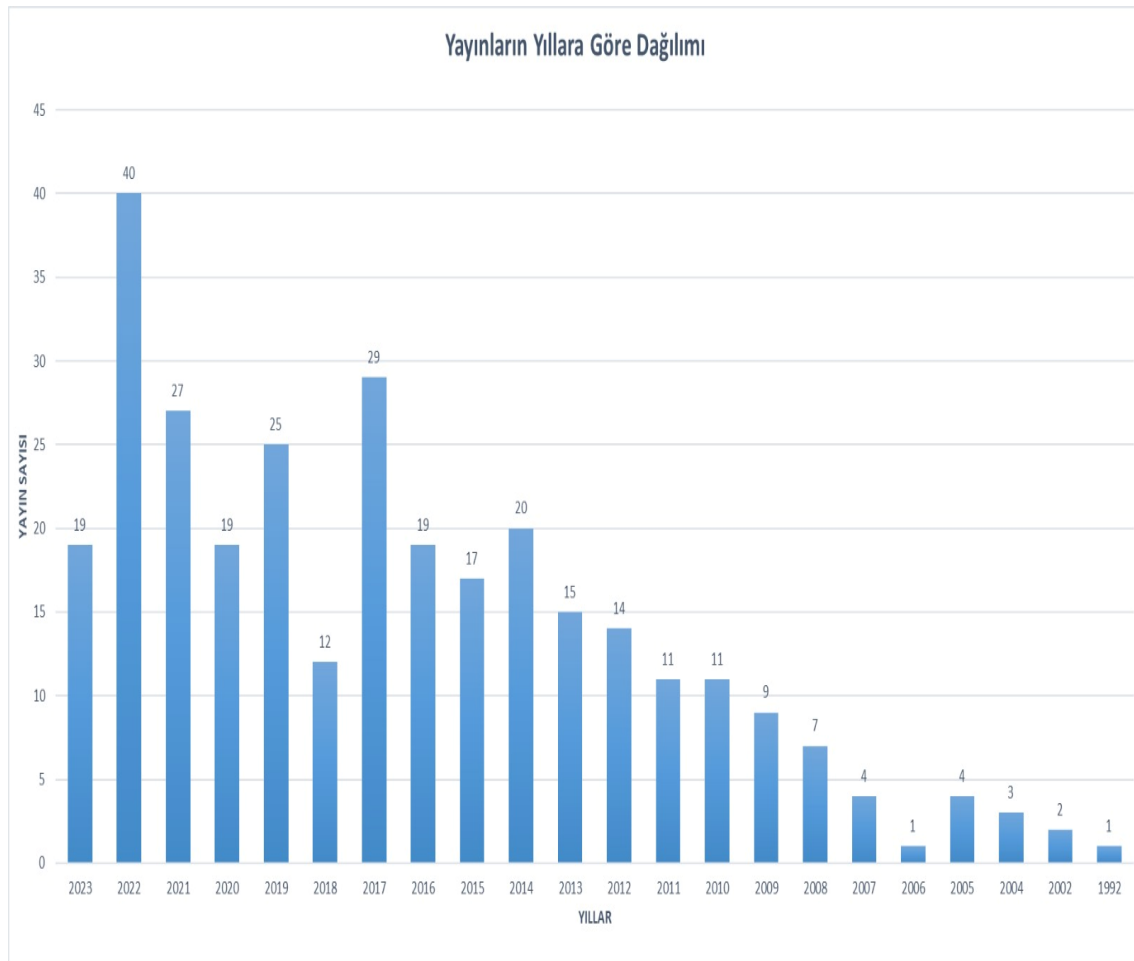
Tablo 3. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi İle İlgili Makalelerin WoS İndekslerine Göre Dağılımı (WoS, Eylül, 2023)

Web of Science İndeks (n=6)	(f)	% of 309
Emerging Sources Citation Index (ESCI)	166	51,08%
Social Sciences Citation Index (SSCI)	133	40,92%
Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED)	10	3,08%
Book Citation Index – Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH)	9	2,77%
Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)	4	1,23%
Conference Proceedings Citation Index – Social Science & Humanities (CPCI-SSH)	3	0,92%

Tablo 3 incelendiğinde üstün yeteneklilerin eğitimi alanındaki makalelerin yayımlandığı WoS indekslerinin başında ESCI (f=166) ve SSCI (f=133) olduğu görülmektedir.

Makalelerin Yayın Yıllarına Göre Dağılımı

Analiz edilen makalelerin yayın yıllarına göre dağılımı Şekil 1'de görselleştirilmiştir.

Şekil 1. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Konulu Makalelerin Yıllara Göre Sayısal Dağılımı (WoS, Eylül, 2023)

Şekil 1 incelendiğinde üstün yeteneklilerin eğitimi alanında ilk makalenin 1992 yılında yayımlandığı, en fazla yayın yapılan yılların 2022 (f=40), 2017 (f=29) ve 2021 (f=27) olduğu görülmektedir. Genel olarak şekil incelendiğinde, alandaki makalelerin sayısının yıllar içinde arttığı gözlemlenmektedir. 2023 (f=19) yılında yayın sayısının nispeten düşük olmasının sebebi taramanın 25.09.2023'te gerçekleştirilmiş olmasıyla ve bu tarihten sonraki yayınların analize dâhil edilmemiş olmasıdır.

Makalelerin Yayın Dili

Araştırma kapsamındaki makalelerin yayın dillerine göre dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Konulu Makalelerin Yayın Dilleri Dağılımı (Wos, Eylül, 2023)

Yayın Dili	(f)	(%)
İngilizce	297	96,12%
Korece	4	1,29%
Almanca	3	0,97%
İspanyolca	2	0,65%
İtalyanca	1	0,32%
Portekizce	1	0,32%
Türkçe	1	0,32%

Tablo 4'te yapılan analize göre, İngilizce (f=297) alandaki en baskın yayın dili olarak öne çıkmaktadır. Bu sonuç, hem bilimin evrensel dilinin İngilizce olması hem de WoS'un yayın kabul politikaları ile tutarlılık göstermektedir.

Yayımlanan Makalelerin Kurumları

WoS veritabanında yer alan makalelerin hangi kurumlarda yayımlandığına dair dağılım Tablo 5'te gösterilmiştir. İncelenen 309 makalenin bazılarının birden fazla kurumda yayımlanması nedeniyle bu alanda yayın yapan kurumların toplam sayısının 577 olduğu belirlenmiştir. Bu yüksek sayı nedeniyle, Tablo 5'te en az 9 makale yayımı yapan kurumlara yer verilmiştir. Aynı sayıda çalışma yayımlayan kurumlar ise alfabetik sıraya göre listelenmiştir.

Tablo 5. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Konulu Makalelerin Kurumlar Dağılımı (Wos, Eylül, 2023)

Kurumlar	(f)	% of 309
University of Connecticut	15	2,60%
Purdue University	13	2,25%
University of North Texas	12	2,08%
Duke University	10	1,73%
University of North Carolina	10	1,73%
University System of Georgia	10	1,73%
University of Alabama	9	1,56%
University of Arkansas	9	1,56%

University of Virginia	9	1,56%
University System of Ohio	9	1,56%
Diğer	471	81,63%

Tablo 5 incelendiğinde üstün yeteneklilerin eğitimi alanındaki makalelerin yayımlandığı kurumların başında University of Connecticut (ABD) (f=15), Purdue University ABD (f=13) ve University of North Texas (f=12) olduğu görülmektedir.

Yayımlanan Makalelerin Yazarları

Tablo 6'da WoS'ta yayımlanan makalelerin yazarlarına göre dağılımı gösterilmiştir. İncelenen 309 makalenin bazılarının birden fazla yazar tarafından yazılması nedeniyle bu alanda yayın yapan yazarların toplam sayısının 702 olduğu belirlenmiştir. Bu yazar sayısının fazlalığı nedeniyle, Tablo 6'da en az 4 makalesi olan yazarlara yer verilmiştir. Aynı sayıda çalışma yapan yazarlar alfabetik sıraya göre listelenmiştir.

Tablo 6. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Konulu Makalelerin Yazarlar Dağılımı (Wos, Eylül, 2023)

Yazar	h-index	(f)	% of 309
Hodges J.	7	8	1,14%
Matthews M. S.	18	8	1,14%
Wai J.	17	8	1,14%
Jolly J. L.	13	7	1,00%
Gentry M.	14	6	0,85%
Mccoach D. B.	36	6	0,85%
Peters S. J.	21	6	0,85%
Warne R. T.	13	6	0,85%
Ziegler A.	15	6	0,85%
Callahan C. M.	21	5	0,71%
Ford D. Y.	22	5	0,71%
Kettler T.	14	5	0,71%
Phillipson S. N.	10	5	0,71%
Preckel F.	36	5	0,71%
Stoeger H.	23	5	0,71%
Tirri K.	22	5	0,71%
Pereira N.	9	4	0,57%
Plucker J. A.	34	4	0,57%
Mun R. U.	10	4	0,57%
Diğer		594	84,62%
Toplam		702	100,00%

Tablo 6 incelendiğinde üstün yeteneklilerin eğitimi alanında en fazla yayın yapan yazarlar arasında J. Hodges (h-index=7), M. S. Matthews (h-index=18) ve J. Wai (h-index=17) öne çıkmaktadır. Her biri bu alanda 8'er makale yayımlamıştır.

Makalelerin Yayımlandığı Dergiler

WoS veritabanında yer alan makalelerin yayımlandığı dergilerin dağılımı Tablo 7'de gösterilmiştir. İncelenen 309 makalenin bazılarının birden fazla dergide yayımlanması nedeniyle bu alanda yayın yapan dergilerin toplam sayısının 316 olduğu belirlenmiştir. Tablo 7'de yalnızca en fazla yayım yapan ilk 5 dergi yer almaktadır.

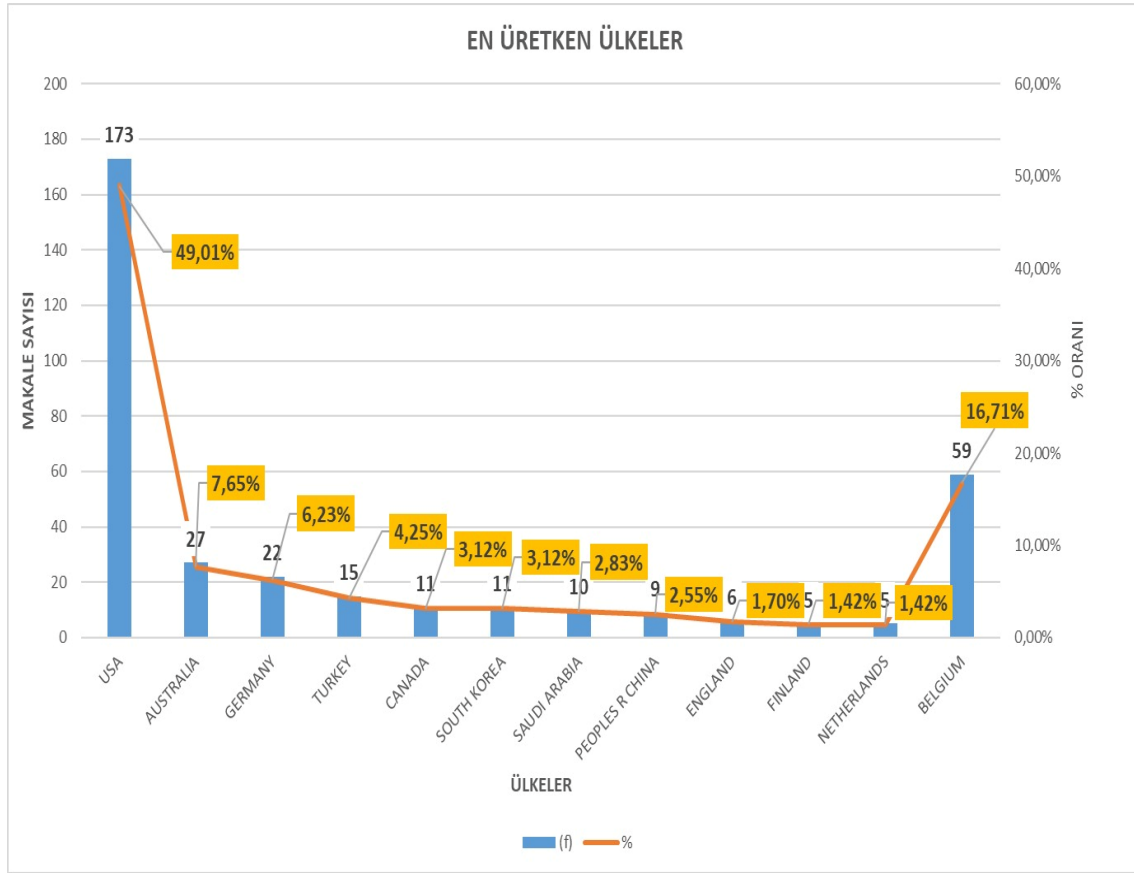
Tablo 7. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi İle İlgili Makalelerin Dergilere Göre Dağılımı (Wos, Eylül, 2023)

Dergiler	(f)	% of 309
Journal for the Education of the Gifted	42	13,29%
Gifted Child Quarterly	30	9,49%
Roeper Review a Journal on Gifted Education	28	8,86%
Journal of Advanced Academics	21	6,65%
High Ability Studies	10	3,16%
Diğer	185	58,54%
Toplam	316	100,00%

Tablo 7'deki veriler, üstün yeteneklilerin eğitimi alanındaki yayınlarda en yüksek frekansa sahip dergilerin sırasıyla Roeper Review a Journal on Gifted Education (f=52), Journal for the Education of the Gifted (f=42) ve Gifted Child Quarterly (f=30) olduğunu ortaya koymaktadır.

Makalelerin Yayımlandığı Ülkeler

WoS veritabanında yer alan yayınların ülkelere göre dağılımı Şekil 2'de sunulmuştur. Çalışma alanında toplam 46 farklı ülkeden yayın yapıldığı belirlenmiştir. Ülke çeşitliliğinin yüksek olması sebebiyle, Şekil 2'de sadece en fazla yayın üreten ilk 10 ülkeye yer verilmiştir.

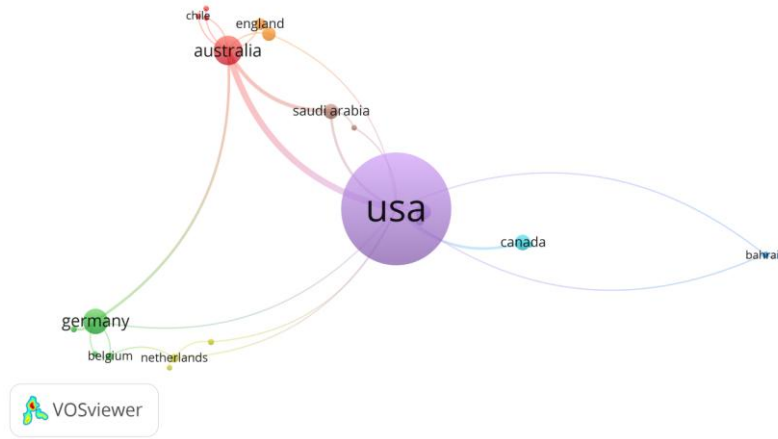

Şekil 2. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Konulu Makalelerle Yayın Yapan İlk 10 Ülke (Wos, Eylül, 2023)

Şekil 2 incelendiğinde üstün yeteneklilerin eğitimi alanında en fazla yayın yapılan ülkelerin ABD (f=173), Belçika (59), Avustralya (27), Almanya (22) olduğu görülmektedir. Ülkemiz ise 15 yayınlı ilk beş ülke arasında yer almaktadır.

Ülkeler Arası İş Birliği

Şekil 3'te, üstün yeteneklilerin eğitimi konusundaki makalelerin ortak yazarlık analizi üzerinden ülkeler arası iş birliği ele alınmıştır. Haritada, birbirine yakın yerleştirilen ve aynı renkle gruplandırılan yüksek ilişkililik düzeyine sahip bilimsel unsurlar, kümeleşme özelliğini yansıtmaktadır. Haritadaki daireler, analize tabi tutulan bilimsel unsurları temsil etmekte olup, dairelerin boyutları seçilen ağırlık parametresine bağlı olarak bu unsurların önem derecesini göstermektedir. Ağ görselleştirmesinde, bilimsel bir unsurun ağırlığı, belirlenen parametreye bağlı olarak ilgili dairenin boyutu ile temsil edilmekte ve bu durum unsurun görece önemini yansıtmaktadır. İki unsur arasındaki iş birliği ilişkileri çizgilerle gösterilirken, bu çizgilerin kalınlığı ilişkinin gücünü belirtmektedir. Analizde kullanılan temel ağırlık metrikleri arasında bağlantı gücü ve toplam bağlantı gücü yer almaktadır. Bağlantı gücü, bir unsurun diğer bir unsurla olan etkileşim sayısını ifade ederken, toplam bağlantı gücü ise unsurun tüm bağlantılarının toplam gücünü göstermektedir (Van Eck ve Waltman, 2023). Ülkeler bazında yapılan analizde, minimum iki makaleye ve minimum iki atıfa sahip olma şartı belirlenmiştir.

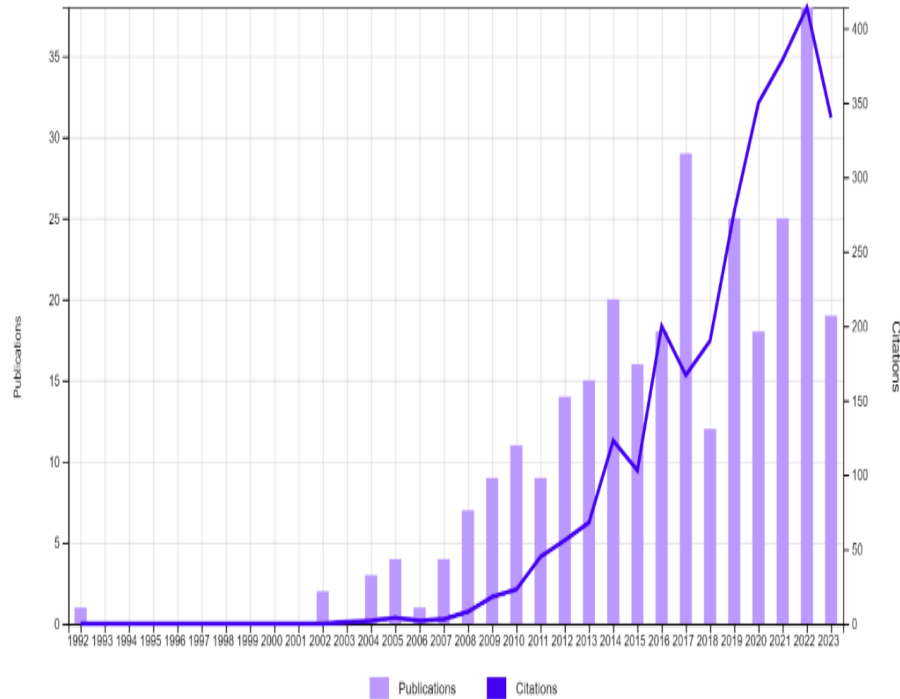

Şekil 3. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Konulu Makalelerin Ortak Yazarlık Analizinde Ülke İş Birlikleri Haritası (Wos, Eylül, 2023)

Şekil 3, belirlenen eşik değerini karşılayan 25 ülke arasındaki iş birliği ağını göstermektedir. Bu ülkelerin 23'ünün birbiriyle bağlantılı olduğu tespit edilmiş, bağlantısı olmayan iki ülkeden birinin ise Türkiye olduğu belirlenmiştir. Ortak yazarlık ilişkileri, 8 ayrı kümede toplanmış ve toplamda 32 bağlantı çizgisi ile ifade edilmiştir. Ağdaki en güçlü iş birliği Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile Avustralya arasında gözlemlenmektedir. Ortak yazarlı yayın sayısına göre, ABD (171 makale) en yüksek katkıyı sağlamakta, onu Avustralya (26) ve Almanya (21) takip etmektedir.

Yıllara Göre Atıf Dağılımları

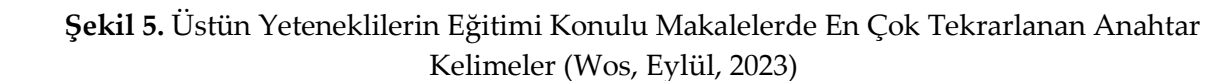
Şekil 4'te WoS'ta yayımlanan makalelerin yıllara göre atıf sayılarına yer verilmiştir.

Şekil 4. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Alanındaki Makalelerin Yıllık Atıf Dağılımı (Wos, Eylül, 2023)

En Çok Tekrarlanan Anahtar Kelimeler

academic self-concept

38 | JEES

ve gifted and talented education (17)” olarak belirlenmiştir. Bağlantı gücü açısından ise en güçlü kelimeler “gifted education (290), giftedness (42), equity (38), talent development (35) ve talent (27)” şeklinde sıralanmaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırma, WoS veri tabanında üstün yeteneklilerin eğitimi alanında yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizine odaklanmıştır. Analiz kapsamında WoS kategorileri, indeks bilgileri, yayın yılı, dili, yazarlar, kurumlar, dergiler, ülkeler, ülkeler arası iş birliği ağları, yıllara göre atıf dağılımları ve anahtar kelime gibi veriler incelenmiştir. Bu veriler tablo ve şekillerle görselleştirilmiş ve bibliyometrik analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda 309 makalenin 37 farklı WoS kategorisinde yer aldığı, bunların en çok Education Special, Education Educational Research ve Psychology Educational kategorilerinde yayımlandığı ortaya çıkmıştır. Bu durum üstün yeteneklilik teriminin eğitim ile iç içe geçen yapısını yansıtmaktadır (Hernández-Torrano ve Kuzhabekova, 2019). Ayrıca üstün yetenekli bireylerin eğitimi üzerine yapılan çalışmaların daha çok pedagojik düzelenmelere, müfredat farklılaştırmasına ve öğretim stratejilerine odaklandığını; psikolojik süreçlerin ise ikincil olarak ele alındığını düşündürmektedir. Eğitim psikolojisi odaklı araştırmaların nispeten daha az olması üstün yeteneklilerin bilişsel ve duyuşsal gelişim süreçlerinin genellemeci yaklaşımlar yerine daha özgül değerlendirilmesi gerektiğinden (Baykoç Dönmez, 2009) kaynaklanıyor olabilir.

WoS indekslerine göre, ESCI ve SSCI indekslerinde yayımlanan makalelerin sayısının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Araştırmada ortaya çıkan bir diğer bulgu ise, üstün yetenekliler alanında en fazla yayım yapan dergilerin bu iki indeks içinde yer aldığıdır. ESCI indeksinde Journal For The Education of The Gifted, Roeper Review: A Journal on Gifted Education, Journal of Advanced Academics gibi dergiler bulunurken, SSCI indeksinde ise Gifted Child Quarterly ve High Ability Studies dergileri öne çıkmaktadır. Araştırma, 1992-2023 yılları arasında yayımlanan 309 makaleyi kapsamaktadır ve 2022 yılında 40 makale ile en yüksek yayım sayısına ulaşıldığı gözlemlenmiştir. Yayınların yıllara göre dağılımı, zaman içinde artan bir eğilim sergilemektedir. Bu durum dünya genelinde üstün yeteneklilerin eğitiminin öneminin artan bir şekilde anlaşılmasıyla birlikte, makale sayılarının da yıldan yıla arttığını düşündürmektedir. Elde edilen bu sonuç üstün yetenekliler üzerine yapılan önceki çalışmaların bulgularını desteklemektedir (Baylarova ve Baloğlu, 2023; Bıçakçı ve Baloğlu, 2021; Gürlen vd., 2019). 2018-2020 yılları gibi bazı yıllarda da yayım sayılarında düşüşler yaşanmıştır. Bu dalgalanmaların sebeplerinin küresel salgın, ekonomik kriz, akademik konulardaki öncelik değişimi, dergi politikalarında yaşanan değişimler olduğu düşünülmektedir.

En fazla yayım yapılan dillerin İngilizce, Korece ve Almanca olduğu görülmektedir. ABD, Avustralya ve Almanya ise alanda en fazla yayım yapan ülkelerdir. Alanyazın incelendiğinde, çoğu araştırmada en yaygın yayım dilinin İngilizce olduğu ve en fazla yayımın ABD’de yapıldığı tespit edilmiştir (Baylarova ve Baloğlu, 2023; Bıçakçı ve Baloğlu, 2021; Gürlen vd., 2019). En fazla yayım yapan ülkelerden ABD ve Avustralya da resmi dilin İngilizce olması, küresel bir dil olması ve veritabanlarında yer alan dergilerin de çalışmaları İngilizce olarak yayımlaması bu sonuç üzerinde etkilidir. Korece ve Almanca gibi dillerdeki yayınlar ise yerel araştırmacıların kendi ülkelerinin eğitim politikalarını yansıttığı tematik çalışmalarla sınırlı kalmıştır. Bu durum bu ülkelerde WoS indeksli yerel yayınların azlığını düşündürmektedir.

Araştırmada alanda 577 kurum arasında en çok yayım yaparak alana katkıda bulunan kurumların University of Connecticut, Purdue University ve University of North Texas olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda alandaki en üretken yazarlar J. Hodges, J. Wai, M. S. Matthews, J. L. Jolly ve M. Gentry'dir. Bu yazarlardan Hodges'in University of North Texas çalıştığı, Gentry'nin Purdue Üniversitesinde çalışmalarına devam ettiği tespit edilmiştir. Alanda en üretken olan üç üniversitenin de ABD'de yer aldığı görülmektedir. Bu durum ABD'nin üstün yeteneklilerin eğitimi alanında diğer ülkelere nazaran daha duyarlı bir tutum sergilediğini ve bu alana yönelik akademik ve politik ilgisinin daha yoğun olduğunu ortaya koymaktadır. Mevcut araştırma bulguları, üstün yetenekliler alanında daha önce gerçekleştirilen çalışmaların sonuçlarıyla uyumludur ve bu çalışmalar tarafından desteklenmektedir (Baylarova ve Baloğlu, 2023; Bıçakçı ve Baloğlu, 2021; Gürlen vd., 2019).

Üstün yeteneklilerin eğitimi alanında ülkeler arası iş birliğini saptamak amacıyla VOSviewer yazılımı ile ortak yazarlık analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda, 23 ülkenin 32 bağlantı kurduğu bir ağ haritası ortaya çıkmış ve bu ülkeler 8 farklı kümede gruplanmıştır. Yayın üretkenliği açısından yapılan incelemede, ABD, Belçika, Avustralya ve Almanya'nın en önde gelen ülkeler olduğu tespit edilmiştir. ABD'nin alandaki baskınlığı üstün yetenekli eğitim politikaları, üniversite ve kamu arasındaki güçlü iş birliği, köklü dergiler ve National Association for Gifted Children (NAGC) gibi özel fonlanan örgütlerle açıklanabilir. İkinci sırada yer alan Belçika'nın üretken olması ise eğitim sistemi ve akademik hareketlilikle açıklanabilir. Aynı zamanda bu ülkelerin atıf sayılarının da yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte alanda en üretken ve en etkili olan bu üç ülkenin toplam bağlantı güçlerinin de diğer ülkelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum bu ülkelerin ortak yazarlı iş birlikli yürüttükleri çalışmaların fazla olduğu anlamına gelmektedir. ABD'nin 12 ülke ile bağ kurduğu ve bu ülkelerden en çok da Avustralya ile birlikte ortak yazarlı çalışma ürettikleri görülmektedir. Bu durum üzerinde her iki ülkenin de aynı dili konuşuyor olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Ancak İngilizce konuşulan Kanada ve İngiltere gibi ülkelerle ortak yayın sayısının az olması aynı dili paylaşmanın bilimsel iş birliği için kolaylaştırıcı olsa da tek belirleyici etken olmadığını düşündürmektedir. Bu sebeple akademik hareketliliğin, araştırma fonlarının kaynak odaklı dağılımın, kurumlar arası stratejik ortaklıklar gibi etkenlerinde bilimsel iş birliği üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada üstün yeteneklilerin eğitimi alanında en çok tekrarlanan anahtar kelimelerin "gifted education, giftedness, equity, gifted and talented education" olduğu görülmekte bu durum araştırma eğilimlerinin üç temel ekseninde yoğunlaştığını göstermektedir. Üstün yeteneklilerin eğitimi alanında temel kavramları temsil etmeleri sebebiyle alan yazında sıkça yer almaktadır. Bilhassa "equity" ve gifted education" terimlerinin çağdaş eğitim yaklaşımlarında kapsayıcılık ve bireyselleştirilmiş öğretim gereksinimlerini vurgulamaları ve bu kelimelerin veri tabanlarında standart tanımlayıcılar olarak yer almaları araştırmalarda görünürlüklerinin artmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Bağlantı gücü en yüksek olan anahtar kelimelerin ise "gifted education, giftedness, equity, talent development ve talent" olduğu görülmektedir. Bu sonuç üstün yeteneklilerin eğitimi üzerine yapılan çalışmaların genel eğilimlerinin tespit edilen bu kelimeler üzerinde yoğunlaştığını ifade etmektedir. Kavramsal yapının ortaya konulması araştırma alanına yeni ilgi gösteren araştırmacılar için yön belirleyici olacaktır.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırmada bibliyometrik analiz sadece WoS veri tabanında yer alan yayınlarla sınırlandırılmıştır. Scopus, ERIC, PubMed, Dimensions gibi veri tabanlarında yer alan yayınlar bu analize dâhil edilmemiştir. Ayrıca WoS'un yüksek kalite kriterleri ve disiplinler arası indeksleme yetisi avantajlı olmakla birlikte, veri tabanının dergi kapsamı sınırlı kalabilmektedir. Araştırma WoS veri tabanında 25 Eylül 2023 tarihinde gerçekleştirilen taramalara dayanmaktadır ve bu tarihten sonra yayımlanan çalışmalar analiz dışında tutulmuştur. Araştırmada yalnızca WoS Core Collection "yazar anahtar kelime" kısıtı yapılarak ve "makale" türündeki çalışmalar analize dâhil edilmiştir. Bildiriler, kitap bölümleri ve diğer belge türleri hariç tutulmuştur. Yapılan taramada "gifted education" ve "talented education" anahtar kelimeleri ile elde edilen çalışmalar incelenmiştir. Alana ilişkin farklı terimlerle yayımlanmış çalışmalar analiz dışında bırakılmıştır. Bilimsel ağ haritaları sadece VOSviewer paket programı ile oluşturulmuştur. Ülkeler arası iş birliği yalnızca ortak yazarlık üzerinden değerlendirilmiş olup kurumlar arası projeler ve konferans iş birlikli çalışmalar dikkate alınmamıştır. Atıf sayıları WoS veri tabanında indekslenen atıflarla sınırlı tutulmuş, Google Scholar gibi kapsamlı platformlardan alınan atıflar değerlendirilmemiştir.

ÖNERİLER

WoS'un sınırlılıkları düşünüldüğünde Scopus, ERIC veya Dimensions gibi veri tabanları; farklı coğrafyalardaki yayınları ve açık erişimli dergileri kapsayarak daha geniş veri havuzları sunabilir. Bu nedenle gelecekte yapılacak bibliyometrik çalışmaların birden fazla veri tabanını kapsayacak biçimde kullanılması önerilmektedir. VOSviewer programı dışında CiteSpace, Bibliometrix-R gibi farklı programlarla aynı veri setlerinin yeniden analiz edilmesi ve daha derinlemesine ağ ilişkileri ve tema gelişimleri sunabilir. Türkiye'nin uluslararası ortak yazarlı yayınlarda düşük bağlantı gücüne sahip olması, bu alandaki bilimsel iş birliklerinin artırılmasını zorunlu kılmaktadır. Özellikle ortak araştırma projeleri ve akademik değişim programları bu bağlamda stratejik öneme sahiptir. Üstün yetenekli bireylerin eğitimi alanında yapılan araştırmaların eğitim politikaları üzerindeki yansımaları sistematik bir biçimde içerik ve etki analiziyle incelenmesi gerekmektedir. BİLSEM ve ARGEM merkezlerinin akademik çıktıları ayrıca ele alınmalıdır.

Çıkar Çatışması Beyanı

Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır ve destek alınmamıştır.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Bu çalışmada bazı İngilizce çevirilerde yapay zekâdan minor yardımlar alınmıştır.

REFERENCES

- Akbacak, A., Cebeci, N. ve Fazlıoğlu, Y. (2022). Üstün yetenekliler alanına yönelik lisansüstü tezlerin (2018-2021) başlıklarının incelenmesi: İçerik analizi örneği. M. Coşgun Ögeyik ve K. Uzun (Eds.), *Sosyal bilimlerde dil, toplum, tarih, ekonomi ve siyaset-4* (ss. 59-76) içinde. Özgür Yayınları.
- Akkanat, H. (2004). Üstün veya özel yetenekliler. M.R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili. (Eds.), *Üstün yetenekli çocuklar seçilmiş makaleler* (s. 169-194) içinde. Çocuk Vakfı.
- Akkaya, G. ve Ertekin, P. (2021). İki kere farklı bireylere yönelik literatürün görsel olarak incelenmesi: Bibliyometrik bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 492-517. <https://doi.org/10.9779/pauefd.706012>
- Akkutay, Ü. (1984). *Enderun mektebi*. Gazi Üniversitesi Basımevi.
- Alemdar, M. (2009). *Erken çocukluk dönemindeki üstün yetenekli çocukların belirlenmesinde ebeveyn, öğretmen ve uzman görüşlerinin karşılaştırılması* (Yayın No. 333513) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Anadolu Üniversitesi Üstün Yetenekliler Eğitim Programları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÜYEP). (2025). *Hakkımızda*. <https://uyep.anadolu.edu.tr/hakkimizda>
- Anderson, M. A., Tollefson, N. A. & Gilbert, E. C. (1985). Giftedness and reading: A cross-sectional view of differences in reading attitudes and behaviors. *Gifted Child Quarterly*, 29(4), 186-189. <https://doi.org/10.1177/001698628502900411>
- Ataman, A. (2004). Üstün zekâlı ve üstün özel yetenekli çocuklar. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili (Haz.), *Türkiye üstün yetenekli çocuklar kongresi seçilmiş makaleler* içinde (ss. 155-168). Çocuk Vakfı Yayınları
- Ataman, A. (2007). Üstün zekâlılar ve üstün yetenekliler. S. Eripek (Ed.), *Özel eğitim* içinde (ss. 172-194). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.
- Ataman, A. B. (2008). *Üstün yetenekli çocuklarda aile ortamının bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi: İstanbul BİLSEM örneği*. (Yayın No. 226229) [Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ayvacı, H. ve Bebek, G. (2019). Türkiye’de üstün zekâlılar ve özel yetenekliler konusunda yürütülmüş tezlerin tematik incelenmesine yönelik bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45(45), 267-292. <https://doi:10.9779/PUJE.2018.233>
- Birkle, C., Pendlebury, D. A., Schnell, J. & Adams, J. (2020). Web of Science as a data source for research on scientific and scholarly activity. *Quantitative Science Studies*, 1(1), 363–376. https://doi:10.1162/qss_a_00018
- Baykoç Dönmez, N. (2009). *Üstün ve özel yetenekli çocuklar ve eğitimleri*. Morpa Yayınları.
- Baylarova, S. ve Baloğlu, M. (2023). Bibliometric Analysis of Research on Social-Emotional Problems in Gifted Children. *Toplum, Eğitim ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1-11. <https://doi:10.5281/zenodo.7881761>
- Bıçakçı, M. ve Baloğlu, M. (2021). Üstün zekâlıların kişilik özellikleri üzerine yapılan araştırmaların bibliyometrik analizi (1957-2020). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(Özel Sayı), 125-157. <https://doi.org/10.19171/uefad.845218>
- Clark, B. (1997). *Growing up gifted* (5. baskı). Prentice-Hall, Inc.

- Coleman, L. J., Guo, A., & Dabbs, C. S. (2007). The state of qualitative research in gifted education as published in American journals - An analysis and critique. *Gifted Child Quarterly*, 51(1), 51-63. <https://doi:10.1177/0016986206296656>
- Conklin, W. & Frei, S. (2016). *Üstün zekalı ve yetenekliler için eğitim programının farklılaştırılması*. Özgür Yayınları.
- Coşkun, İ., DüNDAR, Ş. ve Parlak, C. (2014). Türkiye’de özel eğitim alanında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (2008-2013). *Ege Eğitim Dergisi*, 5(2), 375-396. <https://doi.org/10.12984/eed.49993>
- Çağlar, D. (2004) Üstün zekâlı çocukların özellikleri. M.R. Şirin, A. Kulaksızoğlu ve A. E. Bilgili. (Haz.), *Üstün yetenekli çocuklar seçilmiş makaleler içinde* (ss. 111–125). Çocuk Vakfı.
- Çelik, C., Kaymakçı, G. ve Can, Ş, (2023). Özel yetenekli öğrencilerin kariyer gelişimine yönelik araştırmaların bibliyometrik analizi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 68-82. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1206389>
- Çitil, M. (2016). *Üstün yetenekli öğrencilere sunulan olumlu davranışsal destek temelli problem davranışları önleyici sınıf yönetimi uygulamaları: Eylem araştırması* (Yayın No. 450127) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Çitil, M. (2018). Türkiye’de üstün yeteneklilerin eğitimi politikalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 1, 143-172. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/40518/480017>
- Çitil, M. ve Ataman, A. (2018). İlköğretim çağındaki üstün yetenekli öğrencilerin davranışsal özelliklerinin eğitim ortamlarına yansması ve ortaya çıkabilecek sorunlar. *GEFAD/GUJGEF* 38(1), 185-231. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/462740>
- Davaslıgil, Ü. (1990). Üstün çocuklar. *Yaşadıkça Eğitim*, 13(4), 1-48. <https://openaccess.iku.edu.tr/server/api/core/bitstreams/d06beeb0-d756-4472-899d-19687d91eac5/content>
- Davaslıgil, Ü. ve Leana, M. Z. (2004). “Üstün zekâlı ve zekâlıların eğitimi projesi”, I. Türkiye Üstün Zekâlı ve Yetenekli Çocuklar Kongresi. İstanbul/Türkiye.
- Enç, M. (2005). *Üstün beyin gücü*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Finley, L. T. (2008). *Implementing a differentiated model of gifted education: perspectives of elementary principals and teachers* (UMI N. 3329393) [Doctoral thesis, Archadia University]. Proquest.
- Gross, M. U. M. (2004). *Gifted and talented education professional development package for teachers: Module1*. The University of South Wales.
- Gutiérrez-Salcedo, M., Martínez, M. Á., Moral-Munoz, J. A., Herrera-Viedma, E. & Cobo, M. J. (2017). Some bibliometric procedures for analyzing and evaluating research fields. *Applied Intelligence*. <https://doi:10.1007/s10489-017-1105-y>
- Gül, M. D. ve Ayık, Z. (2023). Enrichment studies in gifted education: a bibliometric analysis with rstudio. *Participatory Educational Research*. 10(3), 266-284. <https://doi:10.17275/per.23.55.10.3>

- Gürten, E., Özdiyar, Ö. ve Şen, Z. (2019). Üstün yeteneklilere yönelik akademik çalışmaların sosyal ağ analizi. *Eğitim ve Bilim*, 44(197), 185-208. <https://scispace.com/pdf/ustun-yeteneklilere-yonelik-akademik-calismalarin-sosyal-ag-3raymgs676.pdf>
- Hernández-Torrano, D., & Ibrayeva, L. (2020). Creativity and education: A bibliometric mapping of the research literature (1975–2019). *Thinking Skills and Creativity*, 35, <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2019.100625>
- Hernández-Torrano, D., & Kuzhabekova, A. (2019). The state and development of research in the field of gifted education over 60 years: A bibliometric study of four gifted education journals (1957–2017). *High Ability Studies*, 1-23. <https://doi.org/10.1080/13598139.2019.1601071>
- Hırça, N. ve Bayrak, N. (2013). Sanal fizik laboratuvarı ile üstün yeteneklilerin eğitimi: Kaldırma kuvveti konusu. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 1(1), 16-20. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jegys/issue/37126/427767>
<https://clarivate.libguides.com/home> adresinden alınmıştır (Erişim Tarihi:30/10/2023).
- Kadıoğlu Ateş, H. ve Mazi, M. G. (2017). Türkiye’de üstün yetenekliler eğitimi ile ilgili yapılan lisansüstü tezlere genel bir bakış. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 4(3), 33-57. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jgedc/issue/38703/449446>
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler* (26. Basım). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kim, M. (2016). A meta-analysis of the effects of enrichment programs on gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 60(2), 102-116. <https://doi.org/10.1177/0016986216630607>
- Levent, F. (2011). *Üstün yetenekli çocukların hakları el kitabı: Ana baba ve öğretmenler için*. Çocuk Vakfı Yayınları. 1. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi. İstanbul.
- Li, K., Rollins, J. & Yan, E. (2017). Web of Science use in published research and review papers 1997–2017: A selective, dynamic, cross-domain, content-based analysis. *Scientometrics*, 115, 1–20. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2622-5>
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2015). *Bilim ve sanat merkezi yönergesi*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Nacar, S. (2017). 2005-2014 Yılları arasında üstün yeteneklilerin matematik eğitimi üzerine yapılan çalışmalar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(8), 48-65. <https://doi.org/10.29129/inujse.370573>
- Oya, R. (2005). Yabancı ülkelerde üstün yeteneklilere yönelik eğitim uygulamaları. *Eğitim Bülteni Dergisi*, 11, 1-4.
- Özbay, Y. (2013). *Üstün yetenekli çocuklar ve aileleri*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayını.
- Passow, A. H. (1981). The nature of giftedness and talent gifted. *Child Quarterly*, 25(1), 5–10. <https://doi.org/10.1177/001698628102500102>
- Papadopoulos, D. (2020). Psychological framework for gifted children’s cognitive and socio-emotional development: A review of the research literature and implications. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 8(1), 305-323. <https://doi.org/10.17478/jegys.666308>

- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25, 348-349.
- Reis, S. M. & Sullivan, E. E. (2009). Characteristics of gifted learners. Frances A. K. & Suzanne M. B. (Ed.), *Methods and materials for teaching the gifted* (pp. 3-36). Purfrock Press Inc.
- Reis, S. M., Gubbins, E. J., Briggs, C. J., Schreiber, F. J., Richards, S., Jacobs, J. K., Eckert, R. D., & Renzulli, J. S. (2004). Reading instruction for talented readers: Case studies documenting few opportunities for continuous progress. *Gifted Child Quarterly*, 48(4), 315-338. <https://doi:10.1177/001698620404800406>
- Renzulli J. S. (1978). What makes giftedness? *Phi Delta Kapan*, 60(3), 182.
- Renzulli, J. S. (1986). The three-ring conception of giftedness: A developmental model for creative productivity. In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (pp. 53-92). Cambridge University Press.
- Sak, U., Ayas, M. B., Sezerel, B. B., Açıkengin, E., Özdemir, N. N. ve Gürbüz, Ş. D. (2015). Türkiye'de üstün yeteneklilerin eğitimi: Eleştiriler ve beklentiler. *Yetenek*, 5(2), 110-132.
- Sierra, V. M. D., Valdés Cuervo, A., Leyte, M., Aymes, G., Amezaga, T., & Rodríguez, A. (2015). Analysis of the scientific productivity of mexican researchers on the topic of gifted students. *Journal of Education, Society and Behavioural Science*, 8(4), 216-226. <https://doi:10.9734/BJESBS/2015/16947>
- Silverman, L. K. (1998). The highly gifted. In, Vantassel-Baska, J. (Ed.), *Excellence in educating gifted and talented learners* (pp. 115-128). Love Publishing.
- Sönmez, H. (2011). Üstün yeteneklilerin eğitimi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 141, 43-45.
- Steenbergen-Hu, S. & Moon, S. M. (2011). The effects of acceleration on high-ability learners: A meta-analysis. *Gifted Child Quarterly*, 55(1), 39-53. <https://doi.org/10.1177/0016986210383155>
- Suveren, S. (2006). *Anasınıfına devam eden çocuklar arasından üstün yetenekli olanların belirlenmesi* (Yayın No. 211310) [Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Şahin, F. (2015). Üstün zekalı öğrencilerin eğitime yönelik eğitsel stratejiler. F. Şahin (Ed.), *Üstün zekalı ve üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi* (ss. 1-15) içinde. PegemA Akademi.
- Talas, S., Gül, M. D. ve Sönmez, S. (2023). Content and bibliometric analyses of articles regarding gifted/adhd studies. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 8(24), 2956-2891. <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.697>
- Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2010). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523-538. <https://doi.org/10.1007/s11192-009-0146-3>
- Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2023). VOSviewer manual. https://www.vosviewer.com/documentation/Manual_VOSviewer_1.6.19.pdf
- Yurtçu, M., Güzeller, C. O. ve Gürten, E. (2021). Üstün yeteneklilerde yaratıcılık üzerine bir bibliometrik araştırma. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(2), 980-991. <https://doi.org/10.24315/tred.763250>

EXTENDED ABSTRACT

Education of the Gifted: A Bibliometric Analysis**Introduction**

Giftedness is defined as the combination of above-average creative thinking, general ability, and task commitment (Renzulli, 1978, 1986). These individuals are characterized by strong memory, high levels of attention and curiosity, a strong capacity for transfer, and critical, analytical, and creative thinking skills (Akkanat, 2004; Ataman, 2007, 2008; Çağlar, 2004; Suveren, 2006). Gifted individuals, who learn earlier, faster, and more easily than their peers and can store more information (Ataman, 2004; Finley, 2008), possess early-developed language skills and a rich vocabulary. They often learn to read at an early age, frequently on their own, and enjoy reading (Anderson et al., 1985; Çitil, 2016; Davaslıgil & Leana, 2004; Reis et al., 2004).

With the growing recognition of the importance of gifted education worldwide and in our country, the number of academic studies on the education of the gifted is increasing day by day. Scientific research that examines and evaluates each of these studies plays a significant role in guiding the steps to be taken in the education of gifted individuals, in the studies to be carried out, and in shaping the future of society. In the literature, the number of bibliometric studies on the gifted is quite limited. In the national literature, studies such as a bibliometric analysis of research on the socio-emotional problems of gifted children (Baylarova & Baloğlu, 2023) and a bibliometric analysis of research on the personality traits of the gifted (1957-2020) (Bıçakçı & Baloğlu, 2021) have been found. In the international literature, there are studies such as a bibliometric mapping of the research literature on creativity and education (1975-2019) (Hernández-Torrano & Ibrayeva, 2020) and an analysis of the scientific productivity of Mexican researchers on gifted students (Sierra et al., 2015).

It has been determined that journals and graduate theses on the subject of the gifted have been examined in the literature, and these examinations have been carried out using conventional literature review methods. However, no research directly on the education of the gifted conducted with the bibliometric analysis method, which provides convenience in identifying studies covering the researched subject area and offers the opportunity to work with a larger dataset, has been found. Yet, conducting a bibliometric analysis of international scientific studies on the education of the gifted allows for the identification of trends in the field, the revelation of changes and innovations, the scientific determination of relationships and collaborations between elements, and the presentation of a general overview of the field. In this context, there is a need for bibliometric research along with traditional literature review methods. The purpose of this research is to conduct a bibliometric analysis of scientific studies carried out in the field of gifted education and published in the Web of Science (WoS) database. The research was conducted to include all time periods without any time limitation in order to provide a macro perspective. In line with the general purpose of the research, answers to the following questions were sought:

Regarding the articles published in the international literature on the education of the gifted;

- What is the distribution according to WoS categories?
- What is the distribution according to WoS indexes?

- What is the distribution of publication years?
- What is the distribution of publication languages?
- What is the distribution according to the institutions where they were published?
- What are the author distributions?
- What are the journal distributions?
- What are the country distributions?
- What is the inter-country cooperation like?
- What are the citation distributions by years?
- What are the frequently repeated keywords?

Method

This research was conducted with the general survey model, one of the descriptive research models. According to Karasar (2017, p. 111), "General survey models are survey arrangements made on the whole universe or a group sample or sample to be taken from it, in a universe consisting of a large number of elements, in order to reach a general judgment about the universe." The bibliometric analysis technique was applied to reveal the current situation by examining the scientific studies published on the education of the gifted according to bibliometric indicators. Bibliometrics, according to Pritchard (1969, pp. 348-349), is expressed as "shedding light on the processes of written communication and the course of the nature and development of a discipline through the counting and analysis of various aspects of written communication." In bibliometric analysis research, performance analysis and scientific field analysis techniques are applied (Gutiérrez-Salcedo et al., 2017). In this research, in the performance analysis of the WoS dataset in the field of gifted education; the distribution of WoS categories and indexes was given, and the articles were analyzed according to year, country, author(s), institution, language, journal, and citation information. In the scientific mapping analysis of the WoS dataset in the field of gifted education, inter-country cooperation and co-word analyzes of the data obtained from the WoS database were performed.

In the research, the WoS database provided by Clarivate Analytics was used to access bibliometric data. WoS includes the Science Citation Index Expanded (SCI-Expanded), Social Sciences Citation Index (SSCI), Arts & Humanities Citation Index (A&HCI), and Emerging Sources Citation Index (ESCI) citation indexes (Birkle et al., 2020). An online scan was performed on the WoS database on 25.09.2023 to access academic studies in the field of gifted education. In the scan, the terms "gifted education" and "talented education" were entered as keywords in the WoS database. In the first scan, 663 publications related to the gifted education literature were accessed in the WoS core collection. According to document types, the most documents were produced in the article (541) type. It was seen that publications were produced in 9 different document types in the literature. In the second search query, 299 articles were reached in the scan made with the keyword "gifted education" with the restrictions of "all time range, author keyword, article". In the third scan, the term "talented education" was entered as a keyword and 93 publications were accessed in the WoS core collection. According to document types, the most documents were produced in the article (70) type. In the fourth and final search query, 14 articles were reached in the scan made with the keyword "talented education" with the restrictions of "all time range, author keywords,

article". The total number of data obtained as a result of the scanning processes is 313 studies. In this research, it was determined that the articles were published between 1992-2023. The research results are in 37 different WoS categories and 7 different languages. In the research, the data obtained were taken into a pool and 4 studies that repeated each other were excluded from the research. Descriptive representations and analyzes were carried out with 309 studies. In the research, the dataset consisting of 309 articles obtained in the field of gifted education was made suitable for analysis using the bibliometric analysis technique. Figures and tables were created from this data; the scientific network analysis was mapped with the VOSviewer (Version 1.6.19) software. VOSviewer is a software used to visualize and analyze bibliometric data. This program can create and visualize bibliometric networks such as co-authorship, citation, co-citation, and keyword co-occurrence (Van Eck & Waltman, 2010).

Findings

It is seen that the leading WoS categories in which articles in the field of gifted education are published are Education Special ($f=139$), Education Educational Research ($f=100$), and Psychology Educational ($f=64$). The WoS categories under the other heading are; Environmental Sciences, Geosciences Multidisciplinary, Sociology... It is seen that the leading WoS indexes in which articles in the field of gifted education are published are ESCI ($f=166$) and SSCI ($f=133$). It is seen that the first article in the field of gifted education was published in 1992, and the years with the most publications are 2022 ($f=40$), 2017 ($f=29$), and 2021 ($f=27$). In general, when the figure is examined, it is observed that the number of articles in the field has increased over the years. The reason why the number of publications in 2023 ($f=19$) is relatively low is that the scan was carried out on 25.09.2023 and the publications after this date were not included in the analysis. It is seen that the leading institutions where articles in the field are published are the University of Connecticut (USA) ($f=15$), Purdue University (USA) ($f=13$), and the University of North Texas ($f=12$).

Among the authors with the most publications, J. Hodges ($h\text{-index}=7$), M. S. Matthews ($h\text{-index}=18$), and J. Wai ($h\text{-index}=17$) stand out. Each of them has published 8 articles in this field. When the Country Collaborations in the Co-Authorship Analysis of Articles on the Education of the Gifted are examined, it has been observed that 23 of the 25 countries that meet the determined threshold are related to each other. It has been determined that one of the two countries that do not have a relationship is Turkey. The countries that cooperate with co-authored articles are grouped in 8 clusters, and there are 32 connection lines between them. The strong connection between the United States and Australia is noteworthy. According to the number of co-authored articles between countries, the USA ranks first with 171 articles, followed by Australia (26) and Germany (21).

Discussion, Conclusion and Suggestions

As a result of the co-authorship analysis conducted using the VOSviewer package program to determine the inter-country cooperation in the field of gifted education, a network map was obtained in which 23 countries formed 32 connections. In this network map, the countries are divided into 8 different clusters. When the countries are examined in terms of publication numbers, it has been determined that the most productive countries are the USA, Belgium, Australia, and Germany. The dominance of the USA in the field can be explained by its gifted education policies, the strong cooperation between universities and the public, long-established journals, and privately funded organizations such as the National Association for Gifted Children (NAGC). The productivity of Belgium, which is in second place, can be

explained by its education system and academic mobility. At the same time, it has been determined that the citation numbers of these countries are also high. In addition, it is seen that the total connection strengths of these three countries, which are the most productive and most influential in the field, are also higher than other countries. This means that these countries have more co-authored collaborative studies. It is seen that the USA has established connections with 12 countries and that they produce the most co-authored studies with Australia. It is thought that the fact that both countries speak the same language is effective in this situation. However, the low number of joint publications with English-speaking countries such as Canada and the UK suggests that sharing the same language is a facilitator for scientific cooperation, but not the sole determining factor. For this reason, it is thought that factors such as academic mobility, resource-oriented distribution of research funds, and strategic partnerships between institutions are also effective in scientific cooperation.

In the research, it is seen that the most repeated keywords in the field of gifted education are “gifted education, giftedness, equity, gifted and talented education”, and this situation shows that the research trends are concentrated on three main axes. They are frequently included in the literature because they represent the basic concepts in the field of gifted education. It is thought that the terms “equity” and “gifted education” in particular emphasize the requirements of inclusiveness and individualized instruction in contemporary educational approaches, and the fact that these words are included as standard identifiers in databases is effective in increasing their visibility in research. It is seen that the keywords with the highest connection strength are “gifted education, giftedness, equity, talent development, and talent”. This result indicates that the general trends of the studies on the education of the gifted are concentrated on these identified words. The revealing of the conceptual structure will be a guide for researchers who are newly interested in the research area.